

hírek

A Pulszky Társaság különdíjával jutalmazott Arany 200 busz enteriőrje
Petőfi Irodalmi Múzeum

ÁTADTÁK A PULSZKY TÁRSASÁG DÍJAIT

¶ A Pulszky Károly-díjat idén megosztva Vas Zoltán, a Magyar Természettudományi Múzeum munkatársa és Szabó Attila színháztörténész, az OSZMI igazgatóhelyettese kapta. A Pulszky Ferenc-díjat Füköh Leventének, a gyöngyösi Mátra Múzeum volt igazgatójának ítélte a társaság választmányja. Éri István-díjat vehetett át Vásárhelyi Tamás, a társaság alelnöke. A Pulszky Társaság – Magyar Múzeumi Egyesület bírálóbizottsága döntése szerint a kiskunhalasi Thorma János Múzeum lett az év múzeuma, az év kiállítása pedig a Soproni Múzeum új kiállítóhelye, a Macskakő Gyermekmúzeum és közösségi tér állandó tárlata. Különdíjjal jutalmazták az Evangélikus Országos Gyűjtemény – Evangélikus Országos Múzeumot, a Petőfi Irodalmi Múzeum Arany 200 busz országjáró kiállítását és a Szabadtéri Néprajzi Múzeum *Hé 67! A világ, amelyben a múzeum született* című időszak kiállítását. Elismerő oklevélben részesült a Hatvany Lajos Muzeális Gyűjtemény, a Sziklakórház Atombunker Múzeum, a Völgységi Múzeum, valamint a hajdúnánási Móricz Pál Városi Könyvtár és Helytörténeti Gyűjtemény *Megtalált bőröndök* című időszak kiállítása; oklevelet kapott a debreceni Szabó Magda Emlékház *Én az életet kaptam itt* című állandó kiállítása, a szegedi Móra Ferenc Múzeum *Páratlanok – A szegedi papucs története* című időszak kiállítása és a szentendrei

Ferenczy Múzeumi Centrum *Ezüstkor. Szentendre századfordító évtizedei, a modern város kezdetei (1870–1920)* című időszak kiállítása. (magyarmuzeumok.hu)

ELHUNYTAKRA EMLÉKEZÜNK

¶ 94 éves korában elhunyt Csongor Barnabás sinológus, műfordító, az ELTE Bölcsészettudományi Kar Kelet-ázsiai Tanszékének nyugalmazott docense, aki 1948–1949-ben a Hopp Ferenc Kelet-Ázsiai Művészeti Múzeum munkatársa volt. Áldozatos munkájának köszönhetjük a klasszikus kínai irodalom remekeinek több fordítását.

¶ 75 éves korában elhunyt F. Dózsa Katalin művészettörténész, muzeológus, egyetemi tanár és divattörténész, a Budapesti Divatiskola alapítója. 1970–71-ben a Pesterzsébeti Múzeum munkatársa, 1971 és 1994 között a Magyar Nemzeti Múzeum Textilgyűjteményének muzeológusa, majd gyűjteményvezetője volt. 1994-től tíz évig a Budapesti Történeti Múzeum főigazgató-helyettese, majd címzetes főigazgató-helyettese. Munkásságát a Magyar Köztársasági Érdemrend lovagkeresztje kitüntetéssel és Pulszky Ferenc-díjjal ismerték el.

¶ Életének 75. évében elhunyt Král Éva festő- és grafikusművész, festőrestaurátor. A pápai Esterházy-kastélyban végzett restaurátori munkája kapcsán Pápa városa 1989-ben – Magyarországon először – Europa Nostra díjat kapott.

Az általa restaurált falképeket, freskókat, festményeket sok templomban s világi épületben megcsodálhatjuk; 2012-től csaknem hat évig a Boldog Gizella Főegyházmegyei Gyűjtemény restaurátora, műtárgykezelője volt.

¶ Életének 78. évében elhunyt Király Nina Jászai Mari-díjas dramaturg, színháztörténész, 1993 és 1999 között az Országos Színháztörténeti Múzeum és Intézet egykori igazgatója. Tanított az ELTE-n és Lengyelországban; Tadeusz Kantor és Anatolij Vasziljev munkatársa volt, lengyel, orosz és magyar társulatok tudhatták munkatársuknak, számos együttműködés katalizátoraként működött. (MC)

DÍJAZOTT MÚZEUMOK ÉS MUNKATÁRSÁK

¶ A Ludwig Kortárs Művészeti Múzeum szerepel a világ száz legjelentősebb modern és kortárs művészeti intézményét felsoroló *ArtFacts*. Net toplistáján – egyedülként az egész kelet-európai régióból. A berlini székhelyű portál a világ egyik legnagyobb internetes adatbázisa, amely a művészetről, kiállításokról és intézményekről gyűjt aktuális információkat és készít elemzéseket.

¶ A Szép Magyar Könyv verseny díjazottjai közt ott találjuk a Déri Múzeum kötetét (Tar Sándor: *Tájékoztató*), a Szépművészeti Múzeum – Magyar Nemzeti Galéria katalógusát (Petrányi Zsolt [szerk.]: *Keretek között – A hatvanas évek művészete Magyarországon 1958–1968*) és a Hopp Ferenc Kelet-ázsiai Művészeti Múzeum könyvét (Hársvölgyi Virág: *Kína*). A Magyar Tudományos Akadémia Opus Mirabile díját nyerte el az esztergomi Keresztény Múzeum

online katalógusa, amely a gyűjtemény középkori tárgyait mutatja be. Két elismerést is kaptak a Kieselbach Galéria kötetei: Molnos Péter *Elveszett örökség* című könyve és a Rieder Gábor által szerkesztett *Pokoli aranykor*.

¶ A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia Pro Cultura Christiana-díjat adományozott Varga Dezsőnek, az esztergomi Keresztény Múzeum restaurátorának több mint fél évszázados munkájáért.

¶ Kiskunfélegyházán Petőfi Emlékérem kitüntető díjat kapott Mészáros Márta néprajzos muzeológus, múzeumigazgató a város kulturális és muzeális értékeit gyarapító tevékenységéért, a Petőfi-kultusz helyi és határon átívelő terjesztéséért.

¶ A kecskeméti Közgyűlés Somogyvári Ágnes régészt, főmuzeológust, a Kecskeméti Katona József Múzeum Gyűjteményi Osztályának vezetőjét csaknem négy évtizedes munkája elismeréseként a Kecskemét Közművelődéséért díjjal tüntette ki. (MC)

MEGÚJULT MÚZEUMI LÉTESÍTMÉNYEK

¶ Megnyílt a zalaegerszegi Göcseji Múzeum látványraktára, amely a történeti, iparművészeti, régészeti és játéktár érdekességeit, ritkaságait mutatja be. Megújult a békéscsabai Szlovák Tájház, kijavították a leomló falrészeket, meszeltek, mázoltak, letisztították és restaurálták a kiállított tárgyakat. Budaörsön felújították a Jakob Bleyerről elnevezett német nemzetiségi múzeumot, amelyben látványraktárat is létrehozta. Rendbe hozták a múzeumkertet – ahol fedett kiállítótér is helyet kapott –, valamint a sváb borospincét.

Megnyílt a megújult Népművészeti Tájház Hódmezővásárhelyen. A baleset- és életveszélyessé vált épület rendbehozatalához a helyiek is hozzájárultak adományaikkal. (MC)

VARÁNUSZ ÉS ŐSKROKODIL A TERMÉSZETTUDOMÁNYI MÚZEUMBAN

¶ Hosszas tárgyalások után, kivételes lehetőségként megkapta Indonéziától a Magyar Természettudományi Múzeum a Nyíregyházán elpusztult két komodói varánuszt preparálás és kiállítás céljából. A hulló Indonézia nemzeti szimbóluma és tulajdona, kizárólag az ország engedélyével tartható a világ bármely állatkertjében. A múzeum ugyanakkor már ki is állította a *Magyarosuchus fitosi* nevet kapott gerescei őskrokodil 180 millió éves maradványait, amelyek tudományos feldolgozása és publikálása a közelmúltban történt. (nhmus.hu)

GYARAPODÓ KÖZGYŰJTEMÉNYEINK

¶ Az Országos Széchényi Könyvtár fogadott be egy, az '56-os forradalom alatt a tűzvészből kiemenekített különleges Mikes Kelemen-kötetet az Egyesült Államokból: a *Levelek Törökországból* díszes, bőrkötéses kiadása (1895) a Lions Klub közvetítésével került vissza Magyarországra. Az OSZK viszont visszaadott a Budai Ferences Rendház Könyvtárának egy ősnymtatványt, amelyet a ferencesek őriztek az ötvenes évekig, majd nemzeti könyvtárunk páncélszekrényébe került. Bethlen István gróf miniszterelnök Milánóban élő dédunokája fotográfiákat, iratokat, Bethlen Istvánnak

Kaposvár városa által adott finom mívű díszpolgári oklevelét, továbbá a néhai miniszterelnökről készült két rajzot ajándékozott a Nemzeti Múzeumnak. Kocsis Imre makói születésű kortárs festőművész négy képzőművészeti alkotásával gyarapodott a József Attila Múzeum gyűjteménye. A képeket az NKA pályázatán elnyert forrásból sikerült megvenni. Vissza került a gyulai Almásy-kastélyba egy hét festményből és három grafikából álló gyűjtemény. A művek valamikor a kétegyházi Almásyak birtokában voltak, s eddig a békéscsabai Munkácsy Mihály Múzeum őrizte azokat. (MC)

„OTTHON” A SEUSO-KINCS

¶ A késői római császárkor egyik jelentős kincslelete féléves vidéki vándorkiállítását követően végleges őrzési helyén, a Magyar Nemzeti Múzeumban látható. Újdonság, hogy az ezüstedények mellett az a rézüst is helyet kapott, amelyben a kincsleletet egykor elrejtették, az ezüstedények pedig már összeillesztve, eredeti szépségükben várják a látogatókat. Néhány hónap múlva a Seuso-kincs tárgyai átkerülnek állandó kiállításuk terébe, ahol a korszak más, pannóniai lelőhelyű luxustárgyai és a kőszárhegyi ezüstállvány kíséretében lehet újra megcsodálni őket. (MC)

ÚJRÁZIK A LUDWIG MÚZEUM VEZETŐJE

¶ Ismét Fabényi Juliát bízta meg a Ludwig Múzeum – Kortárs Művészeti Múzeum igazgatói teendőinek ellátásával az emberi erőforrások minisztere. Az igazgatói megbízás 2021. május 31-ig szól. (kormany.hu)

AVICOM-DÍJAS MOBILALKALMAZÁSOK

¶ Az AVICOM (ICOM International Committee for Audiovisual, New Technologies and Social Media) elsődíjasa lett a GuideNow által fejlesztett alkalmazás, amelyet a Nemzeti Múzeumban az *Anna – Változatok székelly asszonysorsra* című kiállításon ismerhettek meg a látogatók. Harmadik helyezett lett a Petőfi Irodalmi Múzeum pályázata, amelyet a nagyszalontai Csonkatoronyban nemrég nyílt Arany János Emlékmúzeum kiállításához fejlesztettek ki. A nyelvenként (magyar, román, angol) eltérő tartalmú extra vizuális és szöveges információk a tárlatvezetést helyettesítik. (MTI)

A „MOSSEUM” NYOMÁBAN

¶ Nyilvános online adatbázist fejlesztettek Németországban az egyik legnagyobb szabású náci műkincsrahlás, a legendás Mosse-gyűjtemény feltárására. A néhai berlini lapkiadó, Rudolf Mosse (1843–1920) több ezer darabból álló műgyűjteményét elkobozták, majd elárverezték a náci. Az örökösök által létrehozott alapítvány portálja a gyűjteményt igyekszik rekonstruálni és bemutatni, valamint megkísérli felkutatni a műtárgyak mostani helyét. Céljuk elsősorban nem a műkincsek visszaszerzése, hanem a szétszóródott művek azonosítása, kutatása, amelyben német közintézmények és múzeumok is segítséget nyújtanak. A munka során több alkotást már meg is találtak, például a bécsi Belvedere múzeumban, a New York államban fekvő Canajoharie-ban működő Arkell Múzeum gyűjteményében vagy magántulajdonban. (mari-portal.de)

ÁLLÁSFOGLALÁS A TERMÉSZETTUDOMÁNYI MÚZEUMRÓL

¶ A Magyar Tudományos Akadémia Közgyűlése felkéri a Magyar Természettudományi Múzeum fenntartásában illetékes minisztériumot egy olyan, az MTA, a múzeum, a pedagóguskar, a minisztérium és az Eszterházy Károly Egyetem felelős képviselőiből álló bizottság felállítására, amelynek feladata az MTM körül kialakult helyzet tisztázása, megnyugtató megoldások kialakítása; ezzel egyidejűleg azt kéri, hogy amíg a teljes múzeum elhelyezése múltjához, fontosságához és nemzetközi hírnevéhez méltó módon meg nem oldódik, az ott elhelyezett gyűjtemények maradjanak eredeti helyükön. (magyarmuzeumok.hu)

MEGÚJULT A HADISIR.HU

¶ A HM Hadtörténeti Intézet és Múzeum honlapcsoportjának részeként – a katonakagulagon.hu honlap mellett – már itt is kutathatók a második világháborús hősi halottakkal kapcsolatos információk. A híreken túl megtalálhatók itt a korabeli katonai veszteségi nyilvántartásokban szereplő, hősi halált halt katonák és hadifoglyok adatai. Ezen kívül az egykori szovjet hadifogolytáborok, illetve -temetők helyei is elérhetők az oldalon; a helyszínek térképei és GPS-koordinátái segítik a hozzátartozókat, hogy felkereshessék ezeket a helyeket. Térképes formában megtekinthetők mind a hazai, mind a határainkon kívüli hősi emlékművek, emellett arcképcsarnok mutatja be az elhunytakat. (honvedelem.hu)

JEDLIK ÁNYOS MÚZEUM SZEGEDEN

¶ Az első villanymotor megalkotója előtt tisztelegve Jedlik Ányos Elektrotechnikai Múzeumként működik tovább az elektrotechnika-történeti kiállítás, amelyet tizenöt éve a Démász és a Magyar Elektrotechnikai Egyesület Szegedi Szervezete hozott létre a Tiszaparti városban. A múzeumban hamarosan interaktív kiállítóteret alakítanak ki, amelyben bárki kipróbálhatja, mi is az az intelligens otthon, vagy miként készül az ebéd egy okoskonyhában. (MTI)

AZ ÉV EURÓPAI MÚZEUMA(I)

¶ A londoni Design Museum nyerte el az Európa Tanács által 1977-ben alapított elismerést, Az Év Európai Múzeuma díjat, amelyért idén 22 ország negyven intézménye versengett. Az indoklásban egyebek között méltatták a 2016-ban új helyszínre költözött londoni múzeum társadalmi felelősségvállalását, azt, hogy helyet teremtett a kultúrák közötti párbeszédhez. A jelöltek között két magyar múzeum is volt, a gyulai Almásy-kastély Látogatóközpont és a budapesti Sziklakórház Atombunker Múzeum. Az Európa Tanács parlamenti közgyűlésének díját a szarajevói Háborús Gyerekek Múzeumának ítelték oda; a helyi közösségekkel való együttműködést és az önkéntesek bevonását elismerő Silletto-díjat a horvátországi Betina Fahajóépítészeti Múzeum kapta; a múzeumok társadalmi szerepét „a legrendhagyóbb és legvakmerőbb módon felfogó” projektnek járó Kenneth Hudson-díjat az észtországi Tartuban lévő Észet Nemzeti Múzeum nyerte el. (orientpress.hu)

BŐVÜLT A SZÉPMŰVÉSZETI MÚZEUM GRAFIKAI ADATBÁZISA

¶ Csaknem háromezer műtárggyal – a 17. századi itáliai grafikák fejezettel – gyarapodott, és így már mintegy nyolcezer metszet érhető el a Szépművészeti Múzeum grafikai gyűjteményének online katalógusában (printsanddrawings.hu). A katalógusban sokféle módon lehet keresni: szerző(k), cím, technika, anyag, méret, feliratok, szignók, proveniencia, irodalom, leltári szám és gyűjteményrész szerint. Az adatok kiegészülhetnek a keletkezés dátumával, a tárgy állapotára történő utalással, további megjegyzéssel, a vízjel közlésével. Bizonyos adatoknál további információkat kaphatunk az erre utaló jelre irányítva a kurzort. A tárgyak fényképe jó minőségű és nagyítható. (MC)

INTERNETES NÉPZENEI ARCHÍVUM UKRAJNÁBAN

¶ Mintegy hetven faluban gyűjtött ezer dal érhető el szabadon a polyphonyproject.com oldalon, ezek egy része fordításban is olvasható. Az ukrán, magyar, angol nyelvű, folyamatosan bővülő archívumban a gyűjtések részletes leírásával kiegészítve, különböző szempontok szerint található meg: a legkorábbi technológiával készült felvételek közötti keresés dalszöveg, témák, motívumok, karakterek és gyűjtési adatok alapján is szűrhető, s érdekesség, hogy a többszólamú előadások szólamonként is meghallgathatók. A Both Miklós vezette gyűjtés az Ivan Honcsar Múzeum szakmai partnerségével zajlik. (karpatalja.ma)

MEGMENTIK A FÜLEKI VÁR BÁSTYÁJÁT

¶ Új funkciót kap a szlovákiai Fülek városi erődítményének több mint háromszáz éves bástyája; az Interreg határon átnyúló projektnek köszönhetően a vár utolsó bástyája információs pontként szolgálja majd a turistákat, és a létesítendő parkoló őrének munkahelye is lesz. A bástyát több mint 72 ezer euróból (több mint húszmillió forintból) eredeti állapotába állítják vissza, ahol modern információs terminál fogadja majd a látogatókat, bőséges információt nyújtva a vár és a város, valamint a környék kulturális örökségéről. A vár a közelmúltban új, kovácsoltvas kapuszerkezetet is kapott, amely Thököly Imre várbevételének állít emléket. (MTI)

VIRTUÁLIS MIGRÁCIÓS MÚZEUM NYÍLT

¶ A migráció németországi történetével foglalkozó kölni dokumentációs központ (Dokumentationszentrum und Museum über die Migration in Deutschland – DOMiD) virtuális teret hozott létre a migráció 1945 utáni németországi történetének bemutatására. A tárlat a második világháború utáni bevándorlási, kivándorlási és belső vándorlási folyamatokat tekinti át (köztük a Kelet-Közép-Európából elűzött németek történetét és a két Németország egyesülése utáni, országon belüli migrációt is). A virtuelles-migrations-museum.org című oldalon található kiállítást egy okostelefonra fejlesztett alkalmazással vagy virtuális valóság (VR-) szemüveg segítségével is be lehet járni. A három idősíkra és kilenc épületre tagolódó fiktív nagyvárosi tér

berendezéséhez ezernél is több tárgyat digitalizáltak, és több mint negyven mélyinterjú készítették. (MTI)

MEGKERÜLTEK AZ ELRABOLT MŰKINCSEK

¶ Visszakerült Irakba az a több ezer ősi kőtábla, pecsét és egyéb értékes régészeti lelet, amely a művészeti és kézműves cikkek árusítására szakosodott oklahomai Hobby Lobby cég közbenjárásával érkezett illegálisan az Egyesült Államokba. Az áruházlánc hárommillió dollár büntetést fizet, és lemond a műtárgyakról, amelyeknek szándékosan meghamisították az eredetlevelét. Kolumbusz Kristóf az Újvilág felfedezéséről írt 1493-as levelének ritka, évekkel ezelőtt ellopott másolatait adta vissza Spanyolországnak és a Vatikánnak az Egyesült Államok. Az egyik dokumentumot a barcelonai Katalóniai Nemzeti Könyvtárból lopták el tizenhárom éve, az intézmény által őrzött változatról csak 2012-ben derült ki, hogy hamisítvány. A Vatikáni Könyvtár sem vette észre a cserét, nem tudni, mikor tulajdonították el az 1921 óta ott levő példányt, melynek 2017-ben jutottak a nyomára. A levélben Kolumbusz az amerikai kontinens lakóiról, növény- és állatvilágáról szerzett benyomásait osztotta meg II. Ferdinánd aragóniai királlyal és I. Izabella kasztíliai királynővel. (MTI)

KIBŐVÜLT A LONDONI MŰVÉSZETI AKADÉMIA

¶ Megalapításának kétszázötvenedik évfordulójára megújult és kibővült a Royal Academy of the Arts: a világhírű brit építész, David Chipperfield irodája által tervezett

nagyszabású átalakítás nyomán hetven százezéssel több közteret kapott az intézmény, hat új galériával, egy előadósínházzal, egy oktatási központtal, két stúdióval, új étteremmel és kávézóval. Az 56 millió fontból (húszmilliárd forint) megvalósult felújítás nyomán lehetővé válik, hogy az eddig évi hat nagyszabású kiállítás helyett kilenc várja a látogatókat. A tíz éven át zajló munkálatok során nemcsak felújították, hanem egy fedett híddal össze is kapcsolták az intézmény két épületét. (MTI)

ONLINE RÉGÉSZETI ADATBÁZIS

¶ A Magyar Nemzeti Múzeum Régészeti Adatbázis új funkcióval bővült: ezentúl szabadon hozzáférhetők és letölthetők a *Régészeti Kutatások Magyarországon* kötetei. Az adatbázis részletes keresője is átalakult, immár lehetővé teszi, hogy különböző keresési feltételek alapján szűrjünk a kiadványokban szereplő lelőhelyekre is. (archeodatabase.hnm.hu)

TEL-AVIV ÚJ MÚZEUMA

¶ A németországi születésű izraeli festőről, Jacob Steinhardtról elnevezett új természet-tudományi múzeum negyvenmillió dollárból valósult meg. Az ultramodern épületben 9600 négyzetméteren, öt emeleten összesen kilenc kiállítótér található, emellett tizenkét kutatólabor is, ahol tudományos munka zajlik majd. A múzeum elsősorban Izrael élővilágát mutatja be, köztük olyan állatok maradványait is, amelyek már régen eltűntek a Közel-Keletről. Öt és fél millió darabos „kinccsestárával” ez a legnagyobb múzeumi gyűjtemény Izraelben. (euronews.com)

TISZTELT SZERKESZTŐSÉG!

¶ A Múzeum Café legutóbbi számában Keleti Éva fotóművész fűzött kommentárt egy Baki Péterrel készült, korábbi számban megjelent interjúhoz.

¶ Nagy érdeklődéssel és figyelemmel olvastam Keleti Éva értékelését a Baki Péterről készült fotó kapcsán, hiszen fotóesztétikai kérdésekben kompetenciája megkérdőjelezhetetlen.

¶ Sajnos ez nem mondható el az olvasói levél második felében említett jogi természetű kérdésben. Azt írta ugyanis, hogy a Magyar Fotográfiai Alapítvány kuratóriuma adta át az alapítói jogokat az OTP célcsoporthoz tartozó szervezeteknek. Ahhoz azonban még a konkrét tényeket sem kell ismerni, hogy az ember tudja: ez így biztosan nem igaz. Egy alapítvány kuratóriuma ugyanis nagyon sok mindent megtehet, de éppenséggel az alapítói jogokkal kapcsolatos kérdésekben még a véleményét sem kell kikérni (amint ez a konkrét ügyben így is történt). Tehát a Keleti Éva által név szerint megnevezett öt kurátor nem tette és nem is tehetette meg azt, amit a fotóművész állít.

¶ Mindazonáltal most, évekkel a változások után már egyértelműen megállapítható, hogy jobb dolog nem is történhetett volna az alapítvánnyal. Így ugyanis egy ambiciózus, tenni akaró és tenni képes alapítói szervezet alakult ki, amely hosszú távon is biztosítja az alapítvány céljainak megvalósulását, amelyek a régi alapítók mellett bizony meglehetősen kérdésesek voltak.

Király László György
kuratóriumi elnök
Magyar Fotográfiai Alapítvány

